

Af Annette Haugaard, *journalist*
Foto af Sara Galbiati

GUIDET AF JULIE

DEN BETYDNINGSFULDE KLIENT

Relationen mellem psykolog og klient har stor og afgørende betydning for udbyttet af et terapeutisk forløb – den terapeutiske alliance. Relationen kan ikke bare have stor betydning for klienten, men også for psykologen og sætte markante spor i et fagligt virke. De historier fortæller vi i *Magasinet P* i denne nye serie.

En 16-årig pige blev et vendepunkt i psykolog Hannah de Leeuws faglige udvikling. Et fokus på diagnoser og behandlingsmetoder skiftede til et fokus på relationen, kontakten og kommunikationen.

Julie er som en yoyo, der sætter hele behandlingshjemmet i bevægelse. I går kunne gråd høres inde fra hendes værelse. I dag går alle på listefødder. Pludselig råber Julie (navnet er ændret af redaktionen, red.), mens hun sparker til møbler og inventar i fællesrummet. De andre unge trækker sig væk på deres værelser. Som så mange gange før ender episoden med, at hun må køres på skadestuen, fordi hun er til fare for sig selv og andre.

Hannah de Leeuw, autoriseret psykolog og specialist i psykoterapi for voksne, sidder på sit kontor og hører støjen igennem sin lukkede dør. Hun arbejder på psykologiske undersøgelser og på at forberede sig til møder med behandlingshjemmets anbringende kommuner, men døren skal også vise de unge, at der løber en faggrænse mellem pædagogens hverdagsopgaver og psykologens terapeutiske samtaler.

Men netop samarbejdet med 16-årige Julie har de sidste måneder gjort Hannah de Leeuw i tvivl, om den opdeling helt fungerer i praksis.

En dag står Julie på dørtærsklen til Hannah de Leeuws kontor og siger, at hun burde kunne hjælpe hende - for hun er jo psykolog.

Som tidligere ansat i psykiatrien er Hannah de Leeuw vant til at tænke mere diagnostisk og problemfokuseret, så når Julie ikke får det bedre af bostedets tiltag, har hun sammen med pædagogerne overvejet, om pigen bør tale med en psykiater for at afdække en eventuel dybereliggende psykiatrisk problemstilling udover borderline-diagnosen, som Julie tidligere har fået.

Hannah de Leeuw når dog ikke at sætte det i gang, før hunden dukker op og forandrer både Julies hverdag og hendes eget mod til at vælge en ny arbejdsform.

En fremstrakt hånd til hunden

Utallige er de gange, Julie kaster med møbler og ting. Personalet og de øvrige unge i huset er bange for hende, for konsekvenserne er voldsomme. Julie løber ud over marken i retning af søen for at drukne sig, skærer sig så dybt i huden, at hun skal indlægges og forsøger at kaste sig ud af en kørende bil på vej til hospitalet. Da Hannah de Leeuw bliver ansat på behandlingshjemmet, er reglen, at ingen må være alene med Julie, uden at kollegerne ved det.

- Vi var stærkt bekymrede, og hun havde brug for, at vi passede på hende og sørgede for hendes sikkerhed. Dog var det som om, at ligegyldigt hvad vi gjorde, så hjalp det ikke. Jeg besluttede til sidst at stoppe mine faste samtaler med hende, fordi jeg mente, at hun var for dårlig til at tale med en psykolog, men i virkeligheden var det min egen frustration, der spillede ind. Julie ville gerne tale med mig, jeg kunne bare ikke finde ud af det på det tidspunkt.

En dag, hvor Hannah de Leeuw har døren til sit kontor åben, ser hun pludselig hunden ude i fællesrummet. Den er med en kollega på arbejde. Hun hører, at Julie spørger kollegaen, om hun må give hunden vand og gå en tur med den. Denne lille episode viser sig at få en vigtig betydning.

Hestesnak på spring

Behandlingshjemmet er vant til at arbejde ud fra psykodynamisk tænkning og henter typisk forklaringer på de unges uhensigtsmæssige adfærd i deres barndom og opvækst. Det er også Hannah de Leeuws faglighed, men hun er begyndt at interessere sig for systemisk og narrativ terapi og har valgt sin supervisor på den baggrund for at blive bedre til at fokusere på de unges ressourcer og kompetencer.

- Da jeg fortalte min supervisor om Julie og

hunden, blev jeg meget berørt af den omsorg og glæde, Julie havde udvist over for hunden. Julie var udadreagerende og selvskadende, og vi havde alle i afdelingen en problemfokuseret fortælling om hende, men her viste der sig en sprække i historien. I selskab med hunden var hun hverken udadreagerende eller udviste bekymrende adfærd. Hun viste hunden interesse og gav den omsorg, og hunden responderede på hendes omsorg med at gengælde den med interesse og glæde. Jeg fik simpelthen øje på et håb, en glæde og noget nyt at bygge videre på.

Hannah de Leeuw aftaler med sin supervisor, at hun skal tale med Julie om hundebesøget og tage afsæt i, hvad Julie kan og gør, siden hunden har lyst til hendes selskab. Det skal foregå på Julies værelse og ikke på kontoret for at understrege den nye dagsorden.

– Det var en helt, helt anden måde at tale sammen på og udfoldede med det samme en pige, der havde lyst til at tale med mig i stedet for at råbe og skrike. Hun sad roligt på sin seng og fortalte, at hun

var glad for dyr, fordi de ikke ville hende noget ondt, og at hun drømte om at gå til ridning, men ikke troede, det kunne blive en del af hendes liv.

Hannah de Leeuw får Julies tilladelse til at undersøge, om der kunne være en mulighed for, at Julie kunne gå til ridning.

Hudløs feedback på emneskift

Næste morgen står Julie igen i døråbningen til Hannah de Leeuws kontor.

Julie er utålmodig efter at høre, om de voksne har afgjort, om hun må gå til ridning. Svaret er ja, og oplevelserne på rideskolen bliver indholdet i de kommende samtaler mellem Julie og Hannah.

– Pludselig kredsede dialogen om Julies ønsker og drømme, samt om hvad der skabte glæde og mening i hendes liv. Hendes nærvær med hesten gav positive erfaringer, og hun fik efterhånden selv øje på, at hun gerne ville opbygge relationer til andre unge, fordi hun i virkeligheden følte sig meget ensom.

Hannah de Leeuw øver sig også i nye relationer. Julie og Hannah taler fortsat

primært sammen på Julies værelse, på gåture eller i selskab med kontaktpædagogen, men Hannah lægger mærke til, at når hun skifter emne fra dyr og omsorg til selvskade, vil Julie ikke tale.

– Jeg fik en lyst til at spørge hende, hvad hun syntes om det, vi gjorde, men jeg var usikker på, om den forpinte pige kunne tale om det. Kunne jeg overhovedet tillade mig at spørge Julie? Ville Julie turde være ærlig over for mig?

Hannah de Leeuws supervisor, behandlingshjemmets psykiater og leder, bakker op om en idé om, at Hannah begynder at benytte Feedback Informed Treatment skemaer (FIT).

Herefter sætter Julie et kryds på en skala med sin vurdering af, hvorvidt hun føler sig hørt, forstået og respekteret, om emnerne er relevante, og hvordan hun oplever relationen til Hannah de Leeuw.

– I begyndelsen var jeg usikker, men det viste sig, at Julie var hudløst ærlig, og hun ville ikke tale om selvskade, destruktiv og udadreagerende adfærd. Det var på den ene side en meget bekræftende

feedback, og på den anden side bar jeg også på et stort ansvar. Men jeg kunne konstatere, at hun ikke havnede i en ambulance om aftenen, selvom vi ofte undlod at tale direkte om selvsikaden og den destruktive adfærd. Efterhånden turde jeg stole på det, for selvom Julie stadig både havde gode og dårlige dage, blev hendes trivsel bedre, og der var en fremgang, vi ikke havde set tidligere.

At gribe et tilfældigt vendepunkt

Da Barnets Reform i 2010 ansporer kommunerne til at anbringe flere børn og unge i familiepleje frem for på institution, lukker Hannah de Leeuws arbejdsplads, og hun bliver i stedet selvstændig psykolog. I dag bruger hun alle de erfaringer, mødet med Julie gav hende.

– Oplevelsen med Julie blev et vendepunkt for mig i min faglige udvikling. Jeg blev optaget af, hvor vigtigt det kan være at gøre noget andet, når den behandling, jeg tilbyder, ikke er virksom. I samarbejdet med Julie lod jeg hende guide mig langt mere i, hvad vi skulle tale om, end jeg tidligere ville have gjort. Jeg flyttede mit fokus væk fra det, jeg tidligere havde tænkt var de vigtigste redskaber for mig, nemlig diagnoser og behandlingsmetoder.

Mit fokus kom til at ligge på relationen, kontakten og kommunikationen med Julie og på at se på, om det, vi lavede sammen, var hjælpsomt for hende.

– FIT-skemaerne hjalp mig til at gøre Julies stemme til det centrale fokus og til, at Julie blev en langt mere aktiv medspiller. De blev også et rigtig godt supplement til den systemisk og narrative tilgang, som jeg var ved at tilegne mig.

Hannah de Leeuw bruger stadig FIT-skemaer til konsekvent at få feedback på samtaler og relationer med klienter – og underviser andre i at bruge skemaerne i praksis. ●

Julie er ikke klientens rigtige navn, ligesom alle andre personlige oplysninger er blevet sløret.

FEEDBACK INFORMED TREATMENT (FIT)

— Et evidensbaseret dialog- og evalueringsredskab til behandlingsforløb, hvis formål er på én gang at evaluere en terapeutisk tilgang til en klient og at udvikle og forbedre den ved at inddrage klienten aktivt og løbende.

— FIT består af to korte evalueringsskemaer i hver session, nemlig ORS (Outcome Rating Scale) og SRS (Session Rating Scale). Med ORS måles klientens oplevelse af effekten af behandlingen, og med SRS måles løbende klientens oplevelse af alliancen.

— Er udviklet i 2000 af Scott D. Miller og Barry L. Duncan.